

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

**Методичні рекомендації для підготовки СРС з
дисципліни «Фінанси» для бакалаврів денної форми
навчання за спеціальністю 072 «Фінанси і кредит», освітня
програма «Фінанси, банківська справа та страхування»**

2024

Методичні рекомендації для підготовки СРС з дисципліни «Фінанси» для бакалаврів денної форми навчання за спеціальністю 072 «Фінанси і кредит», освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування» Укладач : Коваль О.А. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. – 20 с.

Методична розробка містить загальні положення щодо опанування дисципліни «Фінанси», тематику самостійної роботи студентів та види самостійної індивідуальної роботи.

Укладач:

доцент, канд. е.н.

Коваль О.А.

Відповідальний за випуск:

доцент, канд. е. н. Фатюха Н.Г.

Затверджено на засіданні кафедри фінанси і банківська справа НУ «ЗП» протокол № 13 від 19.06.2024р.

Рекомендовано до видання НМК ФЕУ
протокол № 5 від 28.06. 2024 р.

ЗМІСТ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Фінанси»	4
2. Методичні поради по організації самостійної роботи студентів денної форми навчання з курсу «Фінанси»	6
3. Теми до самостійного опрацювання з курсу «Фінанси»	10
4. Література для самостійного опрацювання з курсу «Фінанси»	17

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна є складовою частиною циклу професійних дисциплін для підготовки студентів економічних спеціальностей, потребує попереднього вивчення вступу до спеціальності, політичної економії, економіки підприємства тощо.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» є діяльність держави, підприємницьких структур, організацій та окремих громадян, що пов'язана зі створенням і використанням фондів фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінанси, фінансова політика, фінансова система, фінансові ресурси, фонди грошових коштів.

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і макрорівнях.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти мають здобути такі **фахові компетентності**:

- здатність до розуміння загальних теоретичних засад фінансів, їх сутності, функцій і ролі як сукупності обмінно-розподільних і перерозподільних відносин, фінансових моделей, фінансової політики та фінансового механізму;

- здатність до виявлення внутрішнього змісту й організаційної структури фінансової системи та її складових – сфер і ланок фінансових відносин, фінансових органів та інституцій;

- здатність до розуміння схем організації фінансової діяльності на кожному рівні економічної системи та грошових потоків суб'єктів фінансових відносин.

Програмні результати навчання:

- володіння понятійно-категоріальним апаратом дисципліни;
- засвоєння сутності фінансових відносин, їх форм та впливу на соціально-економічний розвиток країни в

цілому, добробут її громадян та фінансовий стан підприємств;

– здатність аналізувати фінансові суперечності, що виникають у суспільстві, та вирішувати їх.

Завдання курсу– вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, основ фінансової політики держави і механізму реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: предмет фінансової науки, суть і функції фінансів, структуру фінансової системи, сутність та типи фінансової політики держави, сутність фінансів суб'єктів господарювання, поняття податків та зборів, бюджету та бюджетної системи, державного кредиту і державного боргу, сутність місцевих фінансів, спеціальних цільових фондів держави, поняття страхового та фінансового ринків, їх сегменти, сутність міжнародних фінансів та типи міжнародних економічних відносин;

вміти: характеризувати сфери та ланки фінансової системи, розрізняти типи фінансової політики, класифікувати грошові фонди та фінансові ресурси підприємств, характеризувати роль бюджету у фінансовій системі, визначати роль державного кредиту у формуванні бюджету, ідентифікувати податки і збори за рівнями фінансової системи, оцінювати значення місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань, визначати джерела надходжень та напрями видатків державних цільових фондів, класифікувати страхові послуги, сегментувати фінансовий ринок, визначати призначення ланок та грошових потоків міжнародних фінансів.

Студент повинен **мати навички** визначення впливу фінансів на суспільне виробництво та висловлення пропозицій

до удосконалення фінансової політики держави відповідно до чинного фінансового законодавства.

2. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ З КУРСУ ФІНАНСИ

Самостійна робота

Уміння студентів самостійно працювати над вивченням конкретного предмета – важливий чинник підвищення якості їх підготовки. Самостійна робота студентів по опануванню курсу «Фінанси» відбувається в наступних формах:

вивчення теоретичних основ курсу за конспектами лекцій та рекомендованою літературою;

- підготовка доповідей, презентацій за тематикою курсу;
- самостійне опрацювання додаткової літератури до тем лекційного курсу;
- самостійне опрацювання питань для підготовки до іспиту (самоконтроль засвоєння змісту лекційного курсу «Фінанси»).

За змістом самостійна робота поділяється на групи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- виконання домашніх завдань;
- підготовка до рубіжного контролю;
- написання доповідей/ підготовка презентацій для студентів денного відділення;
- підготовка до складання іспиту.

В допомогу студентам у їх самостійній роботі викладач проводить індивідуальні консультації з дисципліни.

Самостійна робота над матеріалом лекцій.

Роль конспекту лекцій суто навчальна, він допомагає зафіксувати основні поняття і положення й у потрібний момент їх відтворити, наприклад, при написанні доповіді або підготовці презентацій. Конспект має , індивідуалізований характер. У навчальному тексті є інформація двох видів: основна і допоміжна. Основна має найістотніше значення для розкриття змісту теми або проблемних питань. До них належать: визначення наукових понять, теоретичних принципів тощо.

Зміст конспектування становить переробка основної інформації з метою її узагальнення і скорочення. Узагальнити — означає подати її у загальній, схематичній формі: визначень, висновків, окремих заголовків, викладу основних результатів тощо. На лекції студент повинен використовувати деякі фрази як опорні, основна інформація на лекції записується повніше, бо вона становить опорний конспект, а допоміжна, як правило, дає можливість усвідомити логічні зв'язки та ієрархію понять.

Конспект містить: лекційну тему, план лекції, бібліографічні джерела, власне конспект матеріалу. Бажано виділяти основні положення і визначення. Форма звітності: рукописний конспект лекційних матеріалів. Перевірка та оцінювання конспекту відбувається за такими параметрами:

- чи вміє студент зорієнтуватися в загальній композиції лекції (визначити основні положення);
- чи виділена логіко-значеннєва канва повідомлення,
- чи зрозуміла студенту система викладу інформації в цілому, а також розвиток кожної окремої думки;
- чи виявлені “ключові” положення, тобто основні значеннєві віхи, на які “нанизаний” зміст.

Вимоги до підготовки доповідей та презентацій.

Тему доповідей і презентацій студенти вибирають з наведеного нижче переліку. Першим кроком має бути ознайомлення з базовою літературою і складання робочого плану. Після аналізу додаткових джерел інформації складають остаточний план роботи. План роботи складається з наступних елементів:

- вступ;
- 2-3 питань, що розкривають зміст проблеми;
- висновки;
- список використаної літератури.

Розкриваючи зміст проблеми треба враховувати історію її становлення і сучасний стан. Кожне питання має закінчуватися чітко сформульованими висновками.

Список літератури повинен вміщувати не тільки підручники і посібники, але і монографії та наукові статті (не менше 2). Список літератури складається з 7-8 джерел. Фінальним етапом підготовки доповіді чи презентації є систематизація матеріалу, уточнення плану і оформлення роботи.

В електронному вигляді матеріал слід готувати у форматі MS Word, розмір сторінки А4 (всі поля – 2 см.), міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт Times New Roman, 14 кегль. Абзацний відступ ставити автоматично 1,25 см. Всі міжабзацні інтервали 0пт.

Обсяг роботи не більше 5 сторінок друкованого тексту А-4. Текст на аркуші має бути вирівняно по ширині. При цитуванні обов'язково вказувати джерело і сторінку, з якої наводиться цитата. Лапки « » використовуються для цитат, назв творів тощо. Посилання подаються за зразком [2, с. 45], де 2 – номер згадуваного джерела у списку використаної студентом літератури, а с. 45 – номер сторінки цього джерела, що містить наведену цитату. Список літератури слід оформити згідно із вимогами ВАК України

Комп'ютерні презентації (від англ. a presentation — подання, представлення) створюються за допомогою спеціальних програм. Найпопулярніші на сьогодні технології створення комп'ютерних презентацій реалізовані у програмах MS PowerPoint та Adobe Flash.

- *Вимоги до змісту мультимедійної презентації*: відображення теми електронної презентації і даних про автора презентації або установі на першому слайді презентації; відповідність змісту презентації поставленим цілям і завданням; стислість викладу, максимальна інформативність і достовірність поданої інформації; новизна і конкурентоспроможність презентується об'єкта; формулювання запам'ятовується ключової фрази презентації.

- *Вимоги до розташування інформації на слайді*: горизонтальне розміщення інформації на слайді, форматування тексту по ширині, розміщення найбільш важливої інформації в центрі екрану і виділення її шрифтом і кольором; вставка написів під мультимедійною інформацією.

- *Вимоги до візуального і звукового ряду*: відповідність зображень і графічних об'єктів змістом презентації; забезпечення яскравості і контрастності зображення; забезпечення високої якості використовуваної аудіо інформації.

- *Вимоги до тексту*, використання контрастних кольорів для фону і тексту; виділення ключових слів у реченні жирним шрифтом або кольором; дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність точки в заголовках та ін.); неприпустимість застосування переносів у словах; використання підкреслення лише в гіперпосиланнях.

- *Вимоги до дизайну*, використання єдиного стилю оформлення презентації; відповідність стилю оформлення (графічного, звукового, анімаційного) змістом презентації; використання психологічно комфортного фону слайдів, що не заслоняючого інформацію, представлену на них; відповідність шаблону представляється темі; доцільність використання анімаційних ефектів.

- *Вимоги адаптивності* мультимедійної презентації, можливості внесення до неї змін і доповнень в залежності від конкретної ситуації.

- *Вимоги безпеки*: захист від дії несанкціонованих користувачів; захист від негативного впливу файлів, що пересилаються по Інтернету і містять макроси, і т.д.

Поточний контроль: практична робота, публічне повідомлення, тестування, модульна контрольна робота.

Підсумковий контроль: залік (залежить від робочих планів факультетів).

Критерії оцінювання

При підготовці доповідей та презентацій враховується повнота правильність розкритої обраної теми, послідовність і логіка викладення, вміння студента застосовувати набуті знання, здатність аналізувати, оцінювати факти, події, прогнозувати результати діяльності.

Оцінка за написання доповіді або презентації виставляється згідно нормативних документів з впровадженням КМСОНП у ХНТУ.

20 балів виставляється студенту, який при підготовці доповідей та презентацій показав високий рівень знань з предмета, повно та правильно обґрунтував та розкрив, зміг зробити докладні висновки. При захисті дав вірні відповіді на всі додаткові питання, виявив глибокі, свідомі, міцні знання програмного матеріалу, точне виконання завдань творчого характеру. Студент вичерпно, впевнено, аргументовано, послідовно, логічно, струнко й переконливо виклав теоретичний матеріал. Робота виконана студентом старанно і має бездоганне зовнішнє оформлення.

15 балів виставляється студенту, який при підготовці доповідей та презентацій правильно та змістовно розкрив тему, але допускає при викладі матеріалу окремі неточності, незначні порушення послідовності викладу, переконливість аргументів недостатньо виразна. Робота виконана студентом старанно, має добре зовнішнє оформлення.

10 балів виставляється студенту, який при підготовці доповідей та презентацій розкрив тему, дав правильні відповіді на основні питання, знає основні теоретичні положення, що розкриваються в темі, але не засвоїв їх деталей, допускає певні неточності. Припускав порушення логічної послідовності при викладі тексту, має задовільне зовнішнє оформлення роботи.

5 балів виставляється студенту, який підготував доповідь або презентацію з урахуванням всіх вимог, але не захистив їх.

3. ТЕМИ ДО САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ З КУРСУ ФІНАНСИ

Тема1. Фінансовий контроль і фінансове право План

1. Фінансовий контроль та його інструменти.
2. Проблеми організації державного фінансового контролю в Україні.
3. Державний фінансовий контроль і його роль у забезпеченні фінансової дисципліни.
4. Недержавний фінансовий контроль.

Історія фінансового контролю нерозривно пов'язана з історією становлення державності як її фінансової безпеки. Як частина Російської імперії, Україна не мала власних органів фінансового контролю. Функції контролю, як і на всій території Росії, виконувала відповідно до Положення про місцеві контрольні установи в імперії від 3 січня 1866 Державна контрольна канцелярія, що працювала при Міністерстві

фінансів. У такому вигляді цей орган фінансового контролю проіснував до 1919 року. Керівники молодшої української держави усвідомлювали надзвичайно важливу роль контрольних функцій Міністерства фінансів, Державного казначейства та банків. Тому за часів Директорії було створено спеціальний апарат Державного контролера з надзвичайними правами та повноваженнями. З цього часу і до 1937 року органи фінансового контролю кілька разів були реорганізовані, але функції фінансового контролю залишалися незмінними. З 1937 по 1956 фінансовий контроль в Україні здійснювався Контрольно-ревізійним управлінням Наркомату, пізніше Міністерством фінансів СРСР. 1956 року у складі Міністерства фінансів України було створено Контрольно-ревізійне управління. Після здобуття Україною незалежності виникла необхідність підвищення ролі державного фінансового контролю, і 1993 року було ухвалено Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні». Указом Президента України від 27 серпня 2000 року № 1031 "Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи" Головному контрольно-ревізійному управлінню України надано статус центрального органу виконавчої влади. 6 Відповідно до Указу Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 "Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади" Головне контрольно-ревізійне управління України реорганізовано до Державної фінансової інспекції України. Забезпечення реалізації внутрішніх та зовнішніх функцій держави неможливе без наявності та використання фінансових ресурсів. саме за рахунок накопичення коштів, що належать державі, утворення спеціальних фондів створюється можливість і, зрештою, існування самої держави. Розуміння

сутності та призначення фінансів, особливостей їх функціонування пов'язане з природою та функціями держави, здійсненням розширеного відтворення, існуванням товарно-грошових відносин. Формуючись у сфері матеріального виробництва, переважна більшість грошових доходів надалі мало трансформується, трансформується і переміщається у межах різних правових режимів. За цих умов створюється свого роду об'єктивний двосторонній зв'язок між фінансами та державою. З одного боку, характер фінансів, їх форми, розміри фондів визначають можливості держави, завдання та напрями її діяльності, гарантують фінансово забезпечені перспективи державного розвитку. З іншого боку, з допомогою фінансів держава активно впливає всі сторони відтворювального процесу. З їхньою допомогою відбувається розподіл результату відтворення — сукупного суспільного продукту, перерозподіл і доставка його складових кінцевого споживача. За рахунок фінансових ресурсів, стимулювання, розвитку виробництва, підтримки об'єктивних та раціональних пропорцій розвитку суспільного виробництва організується держава загалом. Існування фінансів об'єктивно пов'язані з необхідністю вилучення, формування та розподілу державою частини сукупного суспільного продукту. Цим визначається і мета фінансів - розподіл та перерозподіл сукупного суспільного продукту в грошовій формі. Саме це характеризує ознаки фінансів, їх місце та роль, особливості прояву, форми закріплення та регулювання з боку держави. Фінансове право Фінанси характеризуються певними особливостями.

Питання для самостійного опрацювання

1. Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі фінансового контролю.

2. Фінансове законодавство України та шляхи його вдосконалення.
3. Переваги та недоліки Податкового кодексу України.
4. Переваги та недоліки Бюджетного кодексу України.
5. Що таке банківська діяльність?
6. Які банківські операції Ви можете назвати?
7. Які особливі риси притаманні банківській діяльності?
8. Як Ви можете визначити принципи банківської діяльності?
9. Що являє собою банківська система?
10. Які елементи входять до банківської системи України?
11. Поясніть, що таке спеціалізований банк?
12. У чому полягає суть правового становища державного банку?
13. Які функції Національного банку України Ви можете назвати?
14. Що являє собою грошово-кредитна політика центрального баня які її інструменти Ви можете назвати?
15. Що таке банківський нагляд, яка його мета?
16. Які органи здійснюють банківський нагляд в Україні?

Тема 2. Фінансова безпека держави

1. Індикатори фінансової безпеки України: моніторинг загроз.
2. Державний борг України як тягар та загроза фінансовій безпеці країни.
3. Інфляція та її вплив на фінансову безпеку країни.
4. Взаємозв'язок фінансової безпеки держави і фінансової безпеки суб'єктів господарювання.
5. Внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці держави.

Визнання Україною концепції сталого розвитку потребує гармонізації економічних потреб суспільства із фінансовими можливостями країни. У таких умовах забезпечення фінансової безпеки країни в цілому та регіонів зокрема трансформується у

стратегічне завдання суб'єктів підприємництва на шляху реалізації та реалізації заходів щодо досягнення високого соціально-економічного рівня. Фінансова безпека є одним із ключових факторів успішного розвитку України. Для її забезпечення у довгостроковій перспективі необхідна реалізація ефективного організаційно-економічного підходу до управління безпекою, що базується на розробці ефективної системи фінансового забезпечення розвитку країни з урахуванням впливу фінансових інструментів на рівень досягнення поставлених цілей.

Відсутність єдиної стратегії забезпечення розвитку економіки з урахуванням вимог фінансової безпеки в регіонах, обліку господарської діяльності, неефективна структура управління, недосконала методологічна та правова база у сфері підприємництва свідчать про необхідність розробити та реалізувати програму сталого розвитку регіону з урахуванням фінансової безпеки. На їх основі має здійснюватись політика економічного балансу, тобто скоординованого розвитку економічних, у тому числі фінансових регіонів. Вирішення цієї проблеми тісно пов'язане з розробкою науково-методичних положень щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму управління фінансовою безпекою країни. Умови світового ринку стають все більш складними через зростання міжнародної торгівлі та інвестицій. Це створює величезні можливості для бізнесу, але також сприяє ухилянню від сплати податків, що потребує ефективного міжнародного регулювання, яке не конфліктує між різними країнами. Цьому сприяє гармонізація податкового законодавства різних країн. Тому не менш важливим є питання формування надійної нормативної бази щодо регулювання питань оподаткування в рамках

інтеграції українського законодавства зі стандартами Європейського Союзу, що також полегшить податкове навантаження на платників податків. Видатні вчені, такі як О. О. Соломаха, І. Є. Галушак, І. В. Кохан, В. С. Дмитровська, В. Кміт, М. Мікула, О. Каспрук та інші.

У сфері податкових відносин саме інститут міжнародного співробітництва з іншими державами та міжнародними організаціями виступає механізмом, що сприяє вирішенню проблем із порушеннями податкового законодавства на міжнародному рівні. У юридичній літературі виділяється найбільша проблема – усунення подвійного оподаткування. Подвійне оподаткування – явище, коли один об'єкт оподаткування оподатковується індивідуальним платником одним і тим самим (або аналогічним) податком за той самий період часу 12 (найчастіше – податковий період). Міжнародне співробітництво сприяє вирішенню цієї проблеми, оскільки таке оподаткування здійснюється не одним державою, а декількома. У процесі формування та використання централізованих грошових фондів держава впливає на формування та витрачання децентралізованих фондів, встановлює та гарантує спеціальні правові режими їх існування. Дуже важливо наголосити, що предметом фінансово-публічно-правового регулювання є не фінанси взагалі як вичерпна сукупність усіх коштів у державі, а лише публічні фінанси, тобто держава, що перебувають у власності, і територіальних громад. Саме тому публічний аспект фінансів розмежовує предмет регулювання, проводить грань між державними та приватними фінансами. останні охоплюють диспозитивні відносини і є предметом фінансового права. навряд чи варто в цьому випадку зупинятися на історичних екскурсах у динаміку розвитку цієї категорії. Проте генезис

самого терміна «фінанси» дуже примітний. Фінанси (лат. *finantia* - платіж) XVIII-XIV століть міцно пов'язані з поняттям розрахунку, закінчення строку платежу, погашення грошового зобов'язання, виплати грошової суми. Дещо пізніше специфічне забарвлення надає цій категорії корінь, що означає «хитрий, спритний, хитрий», що, ймовірно, відігравало значну роль у виконанні грошових зобов'язань того часу. і лише у XVI і XVII століттях категорія фінансів стала (спочатку переважно французьке значення цього терміна) позначати економічну діяльність держави, її фінансові ресурси. зміст фінансів, який сьогодні асоціюється з цією категорією, міцно утвердився на початку XIX століття. 4Глава 1. Поняття фінансів. Фінансова діяльність держави відтоді фінанси стали багатогранною категорією, що охоплює економічні, соціальні та правові відносини. Природно, що це система відносин.

Питання для самостійного опрацювання

Сутність економічної безпеки та її підсистеми.

2. Фінансова безпека як основа економічної безпеки підприємства.

3. Взаємозалежність фінансової безпеки держави і підприємства.

4. Сутність, значення та місце бюджетної безпеки в системі фінансової безпеки держави.

5. Індикатори та загрози бюджетній безпеці.

6. Оцінювання бюджетної безпеки держави.

7. Податкова безпека: її сутність, значення та рівні.

8. Податковий ризик: сутність, види та методи його визначення .

9. Вплив тіньової економіки на податкову безпеку країни: макро- та мікроекономічний рівень.

10. Фінансова безпека грошово-кредитного ринку.
11. Фінансова безпека валютного ринку.
12. Фінансова безпека фондового ринку.
13. Місце, функції та роль страхового ринку в економічному розвитку держави і території.
14. Безпека страхового ринку як складова фінансово-економічної безпеки держави. 1
15. Вплив державного регулювання на фінансову безпеку страхового ринку.
16. Характеристика елементів структури фінансової безпеки підприємства.

;

4. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ З КУРСУ «ФІНАНСИ»

Рекомендована література

Базова

1. Актуальні проблеми фінансової системи України: матеріали XVII міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів: Черкаський державний технологічний університет, 26–27 листопада 2020 року. Черкаси, 2020. 232 с.
2. Актуальні проблеми розвитку системи управління державними фінансами: євроінтеграційний контекст. За ред. Т.І. Єфименко; ДННУ “Акад. фін. управління”. К., 2016. 496 с.
3. Власюк О.С. Актуальні проблеми фінансової безпеки України в умовах посткризової трансформації: монографія. К.: НІСД. 2014. 432 с.
4. Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: збірник наукових статей за матеріалами VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15–16 квітня 2021 р.). Дніпро: НМетАУ, 2021. 291 с.
5. Фінансове регулювання доходів населення. Економіка

невизначеності: практичний погляд на проблему: монографія. За ред. В.І. Грушка. К.: Університет “КРОК”, 2021. 136–217.

6. Актуальні проблеми сучасної науки та освіти (частина II): матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 20–21 січня 2022 року. Львів: Львівський науковий форум, 2022. 76 с.

7. Краус Н.М., Нікіфороф П.О., Краус К.М., Поченчук Г.М. Фінансові інструменти економічного розвитку: навчально-методичний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. 210 с.

8. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ: Алерта, 2017. 432 с.

9. Фінанси для фінансистів. За ред. Т. Говорушко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 612 с. **Допоміжна:**

Допоміжна

1. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: підручник. К.: ВНЗ “Університет економіки та права “КРОК”, 2017. 600 с.

2. Соломіна Г.В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с. 3. Дубина М.В. Механізм розвитку ринку фінансових послуг на основі інституту довіри: теорія, методологія, практика: монографія. Чернігів: ЧНТУ, 2018. 666 с. 4. Фінансові механізми інноваційного економічного розвитку України в умовах євроінтеграції: монографія. За ред. В.В. Лойко, А.Ю. Рамського. К.: КУБГ, 2019. 252 с.

5. Лизогуб М. Фінансова система в умовах викликів фінансових технологій. Економіка та держава, 2018, 4. 112–115.

6. Соціально-економічні та правові аспекти розвитку суспільства: колективна монографія. За ред. С.М. Лаптева, І.П. Мігус. К.: Університет економіки та права “КРОК”, 2020. 443 с.

7. Леоненко П., Федосов В., Юхименко П. Фінансова наука: генеза, еволюція та розвиток. Ринок Цінних Паперів України, 2017, 1–2. 3–30.

8. Леоненко П.М., Краус Н.М. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні за технологічними укладами. Фінанси України, 2016, 4 (245). 50–64.

9. Краус Н., Краус К. Цифровізація в умовах інституційної трансформації економіки: базові складові та інструменти цифрових 283технологій. Інтелект ХХІ століття, 2018, 1. 211–214.

10. Краус Н.М. Інституціональний зріз дихотомії старих і нових інститутів розвитку сфери фінансів в умовах інноватизації. Фінанси України, 2018, 4 (269). 115–126.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт <http://portal.rada.gov.ua>. Верховної Ради України. URL:

2. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Програма розвитку ООН. URL: www.undp.org. 49. Офіційний веб-сайт Центру фінансово-економічних наукових досліджень. URL: <http://www.economics.in.ua/>. 4. Офіційний сайт <http://www.nobelprize.org/>. Нобелівського комітету. URL:

5. Офіційний веб-сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org.

6. Офіційний веб-сайт Світового економічного форуму. URL: <https://www.weforum.org/>.

7. Human Development Index. URL: www.undp.org. 54. The Corruption Perceptions Index. URL: <http://www.transparency.org/>.

8. The Index of Economic Freedom. URL: www.heritage.org. 56. World Development Report. URL: www.worldbank.org/wdr.

9. Багровецька І. В. Концептуальні та методичні засади формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства [Електронний ресурс] / І. В. Багровецька. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>.

10. Закон України «Про господарські товариства»: від 19.01.91 р. № 42/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

11. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 року № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

12. ЛігаБізнесІнформ. – Режим доступу : www.liga.net. С. 235 – 238. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

13. Партин Г. О. Фінансова стратегія у системі управління фінансами підприємств [Електронний ресурс] / Г. О. Партин, О. Я. Митрухіна

14. Підхомний О. М. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності [Електронний ресурс] / О. М. Підхомний, Н. О. Микитюк, І. П. Вознюк. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

15. Право. Україна. – Режим доступу : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html/.

16. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : portal.rada.gov.ua. 9. Статистична інформація // Сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>